

EXPUNERE DE MOTIVE

I. Titlul propunerii de act normativ

Lege privind CODULUI ELECTORAL AL ROMÂNIEI

(Titlul complet: Lege pentru adoptarea Codului Electoral al României, privind alegerile prezidențiale, parlamentare, europarlamentare, alegerea autorităților administrației publice locale, referendumul și pentru organizarea și funcționarea administrației electorale)

II. Necesitatea intervenției

II.1 Descrierea situației actuale

Necesitatea unificării legislației electorale prin adoptarea unui Cod Electoral ține de instituționalizarea unei democrații reale și funcționale în România. O majoritate importantă a țărilor Uniunii Europene a adoptat, în momente diferite, Coduri Electorale ce au reunit dispoziții normative ce până la acel moment se găseau fragmentate atât în legislația primară cât și în cea secundară.

Scopul unui Cod Electoral este implementarea unui abordări legislative unitare, coerente modernizatoare și predictibile care să ofere un cadru stabil, predictibil și legitim pentru desfășurarea alegerilor prezidențiale, parlamentare și euro-parlamentare, alegerea autorităților publice, desfășurarea referendumului precum și organizarea administrației electorale.

Începând cu 2009, instituții fundamentale ale ordinii constituționale din România și instituții internaționale au recomandat armonizarea și unificarea legislației electorale într-un document legislativ unitar, care poate lua forma unui Cod Electoral, respectiv o sistematizare și concentrare a legislației în care reglementările electorale sunt reunite într-o structură unitară, conform Legii 24/2000.

Astfel, **Curtea Constituțională a României**, prin Hotărârea nr. 39 din 14 decembrie 2009, a solicitat ca întreaga legislație electorală să fie reexaminată și legile referitoare la alegerea Camerei Deputaților și Senatului, a Președintelui României, alegerile pentru Parlamentul European și alegerile autorităților administrației publice locale să fie „concentrate într-un Cod Electoral, ale cărui dispoziții comune și speciale să asigure, în concordanță cu principiile constituționale, organizarea unui scrutin democratic, corect și transparent”.

Considerentele prezente în Hotărârea nr.39/2009 a C.C.R. au fost reluate ulterior în alte decizii și hotărâri ale curții, instanța de contencios constituțional considerând pe de o parte că „reglementarea sistemului electoral trebuie să se facă (...) prin lege organică în cadrul dezbaterilor parlamentare” iar pe de altă parte că trebuie evitată

tendința a se interveni prin ordonanțe de urgență ale Guvernului în materie electorală, întrucât se aduce atingere interdicțiilor din art. 115 ale legii fundamentale.

Autoritatea Electorală Permanentă, instituție înființată odată cu modificarea Constituției din 2003, a reiterat în rapoartele sale anuale importanța adoptării unui Cod Electoral. În cel mai recent Raport anual, cel privind activitatea din 2020, A.E.P. accentuează „necesitatea adoptării unui Cod Electoral și își manifestă disponibilitatea de a sprijini demersurile Parlamentului în acest sens prin constituirea unui grup tehnic de lucru la care vor fi invitați și experți din cadrul Administrației Prezidențiale, ai Consiliului Legislativ, al autorităților administrației publice centrale cu atribuții în materie electorală (...)”.

La nivelul **Guvernului României**, s-a emis punctul de vedere conform căruia propunerile de modificare și completare a legislației electorale trebuie integrate într-o viziune unitară, care să reglementeze întregul domeniu, anume sistemul electoral, organizarea și desfășurarea alegerilor, Autoritatea Electorală Permanentă. Astfel, în 2005, Guvernul României a considerat că „având în vedere deosebita importanță a domeniului supus reglementării (...) elaborarea și adoptarea unui Cod Electoral ar trebui să facă obiectul unei decizii bazate pe o largă susținere politică”. Guvernul recomandă, de asemenea, înființarea unei Comisii speciale și supunerea proiectului de Cod electoral dezbaterii publice.

În anul 2003 și 2005 **Consiliul Legislativ al României** a primit spre avizare două propuneri cu același obiect de reglementare, respectiv Codul electoral. Propunerea depusă în 2003 a fost retrasă de inițiatori, însă propunerea de Cod electoral din 2005 a primit aviz favorabil cu observații. Actul normativ din 2005 nu a mai fost adoptat de Camerele Parlamentului întrucât fuseseră adoptate mai multe acte normative, respectiv Legea pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, Legea administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali.

În cadrul misiunilor de observare a alegerilor din România sub egida OSCE-ODIHR (**Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa – Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului**), una dintre recomandările recurente privește unificarea tehnică a legislației electorale. Potrivit Raportului celei mai recente misiuni a OSCE-ODIHR, încheiate în decembrie 2020, se constată că:

Cadrul legal prevede, în general, desfășurarea de alegeri democratice. Totuși, acesta este complex, împărțit în diverse instrumente ce acoperă diferitele tipuri de alegeri, cu numeroase amendamente ce creează confuzie în ceea ce privește ierarhia și efectele lor, contribuind astfel la o incertitudine juridică. În septembrie 2020, Parlamentul a adoptat modificarea unui număr de legi cu privire la alegeri, într-o manieră grăbită și fără dezbateri publice, contrar angajamentelor internaționale și bunelor practici. Aceste modificări au reprodus în principal câteva modificări introduse în perspectiva alegerilor prezidențiale din 2019. (Raportul final al Misiunii Speciale ODIHR de evaluare a alegerilor, 6 dec 2020)

Cadrul legislativ electoral ar trebui revizuit pentru a-l alinia și mai mult la angajamentele OSCE, la standardele și bunele practici internaționale, cu mult înainte de următoarele alegeri și printr-un proces de consultare incluzivă. Pentru a preveni incertitudinea generată de regulile electorale concurente, ar trebui să se ia în considerare armonizarea prevederilor și termenelor limită din legislația electorală. (Raportul final al Misiunii Speciale ODIHR de evaluare a alegerilor, 6 dec 2020)

În același registru, misiunea precedentă a OSCE-ODIHR, prilejuită de alegerea președintelui României în 2019, a pledat pentru codificarea legislației electorale:

*Cadrul legal oferă o bază solidă pentru desfășurarea unor alegeri democratice. Deși cuprinzător, el este divizat între diferite instrumente ce se referă la diverse alegeri. (...) Discuții privind codificarea diferitelor legi electorale au durat ani de zile și au fost întreprinse eforturi de către diferite părți interesate naționale și internaționale. Potrivit majorității interlocutorilor OSCE, perioada de după alegerile parlamentare din 2020 până la următoarele alegeri prezidențiale și în Parlamentul European ar putea constitui o fereastră de oportunitate bună pentru **adoptarea unui cod electoral***

Din considerentele sintetizate în Raport, echipa OSCE-ODIHR recomandă mai multe acțiuni prioritare la nivel legislativ, începând cu oportunitatea de a folosi ciclul legislativ 2020-2024 pentru unificarea și armonizarea legislației electorale într-un Cod Electoral.

Așa cum a fost recomandat anterior, ar trebui să se examineze oportunitatea adoptării unui cod electoral aplicabil tuturor tipurilor de alegeri printr-un proces deschis și cuprinzător în urma consultărilor cu părțile interesate relevante pentru a elimina neconcordanțele generate de aplicarea concomitentă a mai multor acte legislative. (Misiunea OSCE-ODIHR de Evaluare a Alegerilor - Raport Final)

În prezent, cadrul legislativ electoral cuprinde un număr de șapte legi și peste 70 de acte normative secundare, la care se adaugă hotărâri și decizii ale Curții Constituționale a României, Autorității Electorale Permanente și Biroului Electoral Central. Legile au fost redactate la momente diferite, de comisii speciale ale Parlamentului și au fost amendate ulterior printr-un număr semnificativ de ordonanțe de urgență și ordonanțe simple, emise de Guvernul României ceea ce dă naștere, în practică, la interpretări și aplicări neuniforme și chiar contradictorii, în multe cazuri, conducând, în mod evident, la o pierdere a încrederii din partea electoratului în ceea ce privește importanța participării active la procesul electoral.

Deși legislația curentă oferă un cadru legal pentru desfășurarea alegerilor și/sau referendumului, lipsa de armonizare și coerență poate conduce la decizii insuficient motivate și confuzie în rândul membrilor administrației electorale în sens larg, inclusiv

în rândul corpul experților electorali și al membrilor birourilor electorale. Este de menționat că o serie de recomandări de implementare a unor bune practici în materie electorală nu au fost adoptate, nefăcând nici măcar obiectul unor inițiative legislative.

Soluția agreată la nivel de principiu este armonizarea, în sens tehnic, a legislației electorale și unificarea prevederilor într-un singur act normativ – **Codul Electoral**, după modelul altor Coduri în vigoare în România, astfel încât interesele comune ale partidelor politice, alegătorilor și administrației electorale să fie reprezentate într-un document care să satisfacă standardele de bune practici ale legislației electorale.

II.2 Schimbări preconizate

Propunerea legislativă de adoptare a Codului Electoral va concretiza următoarele deziderate politice și electorale:

II.2.1 Unificarea tehnică a legislației electorale într-un singur act normativ

II.2.2 Reforma contenciosului electoral pentru a asigura integritatea și legitimitatea proceselor electorale

II.2.3 Armonizarea prevederilor cu același obiect de reglementare prezente în legislația electorală

II.2.4 Adoptarea recomandărilor propuse de Curtea Constituțională a României în materie electorală, Autoritatea Electorală Permanentă și alte instituții centrale cu rol în organizarea și desfășurarea alegerilor și a referendumului

II.2.5 Adoptarea recomandărilor de bune practici în legislația electorală elaborate de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) și O.S.C.E.

II.2.6 Introducerea buletinelor de vot bilingve pentru localitățile unde o minoritate etnică reprezintă peste 20% din totalul cetățenilor

II.2.7 Introducerea dispozițiilor necesare pentru facilitarea accesului la vot a persoanelor cu dizabilități

II.2.8 Ameliorarea prevederilor ce privesc exercitarea dreptului de vot al cetățenilor români cu reședință în afara țării

II.2.9 Consolidarea legislativă a reprezentării minorităților naționale.

III. Impactul socio-economic al propunerii de act normativ

Impactul socio-economic al propunerii de act normativ	
III.1 Impact macroeconomic	Propunerea de act normativ nu se referă la acest subiect

III.2 Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	Propunerea de act normativ nu se referă la acest subiect
III.3 Impactul asupra mediului de afaceri	Propunerea de act normativ nu se referă la acest subiect
III.4 Impactul asupra sarcinilor administrative	Propunerea de act normativ nu se referă la acest subiect
III.5 Impactul asupra întreprinderilor medii și mijlocii	Propunerea de act normativ nu se referă la acest subiect
III.6 Impactul social	Propunerea de act normativ nu se referă la acest subiect
III.7 Impactul asupra mediului	Propunerea de act normativ nu se referă la acest subiect
III.8 Alte informații	

IV. Impactul asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung

Prezenta inițiativă legislativă nu va avea un impact suplimentar asupra bugetului general consolidat în raport cu cel generat de actele normative în vigoare și care urmează să fie abrogate sau modificate.

V. Efectele propunerii de act normativ asupra legislației în vigoare:

V.1 Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor propunerii de act normativ:

- a) Acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a propunerii de act normativ

Legea nr. 334/2006, privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale

Legea partidelor politice nr. 14/2003

Legea nr. 370/2004, pentru alegerea Președintelui României, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 148/2019, pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală

Legea nr. 288/2015, privind votul prin corespondență, precum și modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

Legea nr. 115/2015, pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali

Legea nr. 91/2020, privind modificarea Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, precum și pentru modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

Legea nr. 208/2015, privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

Legea nr. 202/2020, pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală

Legea nr. 33/2007, privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 3/2000, privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ.

- b) Acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții **Legislație secundară**

V.2 Compatibilitatea propunerii de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice

Nu este cazul.

V.3 Conformarea propunerii de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare

Nu este cazul

V.4 Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare

Nu este cazul

V.5 Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Nu este cazul

V.6 Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente

Nu este cazul

V.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente:

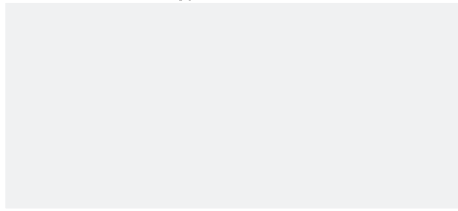
- a) fișa financiară prevăzută la art.15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată;

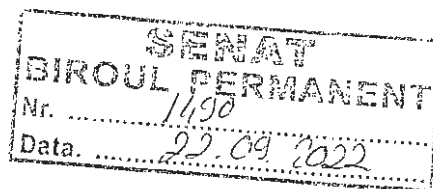
b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu 5 legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal bugetară.

Nu este cazul

Inițiator

Andrei LUPU, deputat

Parlamentul României Camera Deputaților

De la: Dragoș Cătălin Teniță, deputat neafiliat
Către: Biroul Permanent al Senatului
Tema: Includerea în lista inițiatorilor propunerii legislative nr. B571/2022

Prin prezenta, vă rog să luați act de depunerea semnăturii subsemnatului în lista inițiatorilor Propunerii legislative - Lege privind Codul Electoral al României, înregistrată la Senat cu nr. B571/2022.

Vă mulțumesc,

Deputat,

Dragoș Cătălin Teniță

Data:

22.09.2022